

Grundtrækkene i det amerikanske forbedrings-system.

Av Otto Morgenstjerne.

(Slutning).

II.

Forbedringsfængsler (Reformatories).

Saa store fordele probationsinstituttet byr, ja saa uundværligt det er overfor store klasser av lov-overtrædere, likesaa utilstrækkeligt maa det ansees at være som foranstaltning overfor mange andre unge forbrydere, hvis forbryderske tilboielighet enten gaar saa dypt eller hvis vilje er saa svak, at der trænges kraftigere og strammere baand: »haardere lut« i det hele til deres forbedring, forutsat at det idethele staar i menneskelig magt at forbedre dem. Det er alle dem, som i større eller mindre grad — for at tale med *Ibsen* — maa »i stopeskeen«, hvis der skal kunne bringes noget brukbart ut av dem. Det er netop »støpeskeens« rolle de forskjellige opdragelsesanstalter for unge delinkventer er bestemt til at spille. Det gjælder i vore dage i alle fremskredne lande anstalterne for delinkventebarn, hos os benævnt skolehjem, i Amerika og England: training schools, industrial schools, sjeldnere: reform-schools. De amerikanske anstalter av denne kategori, hvorav de fleste maa sies at staa meget høit, mange endog maa regnes som monsteranstalter, skal jeg allikevel ikke her opholde mig nærmere ved, fordi de, saavidt jeg skjønner, ikke i væsentlige træk skiller sig fra vore tilsvarende hjemlige anstalter.

I Amerika har man — som i indledningen paapekt — æren av at ha gjort begyndelsen med at sætte sig den samme opgave, som for de delinkvente barns vedk. søkes løst ved skolehjemmene, overfor unge forbrydere, som er kommet ut over barnealderen, og av i dette oie-med at ha skapt skolehjemmenes naturlige fortsættelse: ungdomsfængslerne eller forbedringsfængslerne for unge forbrydere (reformatories).

Nærmere bestemt er da den opgave man har sat for de amerikanske forbedringsfængsler at omdanne de unge lov-overtræderes karakter og dygtiggjøre dem i et arbeide, saaledes at de kan være istand til, naar de løslates, at innta sine plasse som nyttige medlemmer av samfundet. Hvad det gjælder, er at passe dem ind igjen i — at bringe dem i harmoni med — deres omgivelser, sier mr. *Brockway*. Dette synspunkt vil ikke mindst faa anvendelse ved valget av beskæftigelse for hver enkelt fange, idet det gjælder at utdanne enhver i et arbeide som passer for hans hjemsted og som han derfor med held kan ta op der ved løslatelsen.

Fanger kaldes forøvrig — karakteristisk nok — de internerte ikke i disse anstalter. Likesaalitt er jo fængselsmomentet kommet til uttryk i betegnelsen for anstalterne selv æ: »reformatories«. Og dog er de alle fængselsmæssig »lukkede« anstalter med sterke ringmure og sterke natter, likesom vaktholdet er skarpt og fuldt fængselsmæssigt. Dette har man anset nødvendig, da disse anstalter, skjønt ikke beregnet paa de aller værste, rent haabløse elementer, dog selvfølgelig gjennemgaaende ikke huser »mors bedste barn« — som vi skal se, slet ikke engang bare første gang straffede. Men baade i publikums bevissthet og i fangerens ønsker man derover at holde anstalternes karakter av fængsler i bakgrunden, fordi man overalt mere eller mindre lægger an paa at trænge anbringelsens karakter av straff i bakgrunden, idet man søker at virkeliggjøre slagordet: »Forbedring i stedet for straff«.

Trods disse bestræbelser er og blir allikevel internering selv i et »reformatory« virkelig og følelig frihets-

straf og beholder som saadan ogsaa sin avskrækkende virkning. Som vi senere skal se, er der dog nydannelser i fremvækst og stadig stigende udbredelse som er begyndt at gjøre betragtelige skaar i reformatory-opholdets karakter av frihetsstraf.

Før hvilke klasser av lovovertrædere er nu disse anstalter bestemt ø: for hvilke aldersklasser og for hvilke strafbare handlingers forovere?

Idet vi i denne fremstilling foreløbig ser bort fra anstalterne for kvinder, kan det første spørsmåal besvares med at de er bestemt til at opta unge mænd i alderen fra 16 til 25, eller i enkelte stater, som i Ohio, indtil 30 aar.

Spørsmålet om for hvilke strafbare handlinger anbringelse i forbedringsfængsel sker, blir at besvare noget forskjellig for de forskjellige stater, som har forbedringsfængsler.

I den store flerhet av disse stater er det kun grovere forgaelser: *f o r b r y d e l s e r* (felony, crime) som kvalificerer til anbringelse i saadan anstalt¹⁾. Ved forbrydelser kan man ved at sammenholde de forskjellige staters love si at der i det hele forstaaes forgaelser som er belagt med straf i statsfængsel (state penitentiary).

Kun i etpar stater — *Massachusetts* og *Wisconsin* — gir loven adgang til at sende i forbedringsfængsel ogsaa forovere av mindre grove forgaelser av den art som ellers straffes med kortere tids ophold i lokalfængsel eller med anbringelse i arbeidshus eller lignende anstalt. Herhen horer da drukkenskapsforseelser, forsømmelse av underholdningspligt, ubetydelige voldshandlinger, mindre eiendomsindgrep etc. I enkelte stater utelukker visse av de groveste forbrydelser (mord og i en enkelt stat forræderi) fra anbringelse i forbedringsfængsel²⁾.

Endelig maa til de her nævnte betingelser for anbringelse i forbedringsfængsel foies at disse anstalter overalt,

¹⁾ Se saaledes *Herr*: »Das moderne amerikanische Besserungssystem«, s. 99.

²⁾ Jfr. *Herr*, l. c.

undtagen i Massachusetts, av loven kun er bestemt til at opta personer, som ikke tidligere har været dømt til statsfængsel. Da domstolene imidlertid som regel mangler autentiske oplysninger om vedkommendes antecedentia — strafferegister eksisterer saavidt forf. bekjendt ikke i nogen av staterne, og opbevaringen av akter er yderst mangelfuld — har denne vigtige bestemmelse ikke kunnet gennemføres mere virksomt, end at der stadig kommer ind i forbedringsfængslerne adskillige som senere viser sig at ha været straffet med statsfængsel.

Ved indførelse af maalinger efter forskjellige systemer og av fotografering av fangerne søker man dog nu efterhaanden at muliggjøre en bedre kontrol hermed.

Forutsat at de omhandlede betingelser med hensyn til vedkommendes alder, forbrydelse og tidligere straffe er fundet at være tilstede, er det overalt overlatt til dommerens skjønsmæssige avgjørelse, om han vil benytte den lovlige adgang til at sende den skyldige i forbedringsfængsel. Lovens forudsætning er at han kun gjør dette, hvor han efter nøie prøvelse af tilfældet kommer til at den unge mand egner sig for behandling i forbedringsfængsel, d. e. at han vil være mottagelig for de indflydelser som der vil søkes bragt i anvendelse paa ham. At sende elementer som efter sin hidtidige opførsel og sit hele sindelag maa anses som uforbederlige til et forbedringsfængsel, vilde jo ogsaa være meningsløst.

Hvilke er nu disse indflydelser, hvilke er de midler og metoder, hvorved man i de amerikanske forbedringsfængsler søker at omdanne de unge fangers karakter, eller rettere at bringe dem til selv at bygge den op?

De kan henføres til 4 grupper, nemlig:

1. Utdannelsen i praktisk arbeide, for det meste i et haandverk eller en industrigren,
2. skoleundervisningen,
3. den specielle moralske og religiøse paavirkning ved

prestens virksomhet gjennom samtaler og gudstjeneste og ved foredrag og

4. militær exercis og andre legemsøvelser.

Til de nævnte midler bør ogsaa likefrem henregnes det fra først til sidst gjennomførte, saakaldte *merit-system*, som igjen først kan faa sin fulde virkning med *den ubestemte dom* og *parole-systemet* som grundlag.

1. *Den praktiske undervisning. Merit-systemet.* Paa fangernes manuelle utdannelse lægges der i alle disse anstalter den største vægt. Den sørges for dels gjennom en række haandverksskoler, dels derved at man lar alt til anstaltens drift nødvendig arbeide utføre av fangerne.

I Elmira holdt man i 1912 undervisning igang i henved 40 forskjellige haandverk, industrier og andre praktiske virksomheter, i Pennsylvanias forbedringsfængsel i *Huntingdon* i flere og tredve. Undervisningen drives i store, lyse verksteder, vel udstyrt med alt nødvendig verktoij, maskineri og materiel.

Her har man skrædder- og skomakerverksteder, hvor alle uniformer baade til fanger og funktionærer, alt under-toi til de sidste og alt skotoi til dem syes og repareres.

Av følgende opgave, hentet fra Elmira-anstaltens aar-bog for 1912, fremgaar det, i hvilke haandverk der i aaret blev undervist ved denne anstalt, og hvor mange der blev undervist i hvert:

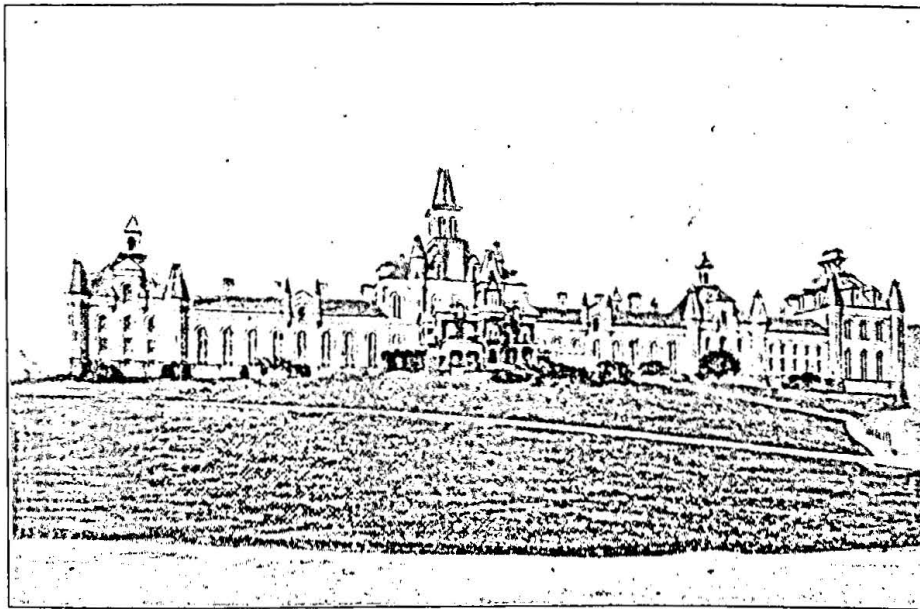
Haandverksklasser	Samlet antal underviste	Gjennemsnitts-deltagelse	Antal av dem som i aaret har tatt avgangsprove
Barber.....	111	46	14
Bogbinder.....	62	25	13
Kobbersmed.....	55	25	0
Murer.....	179	70	0
Mobelsnedker og Maskin-træarbeider.....	77	30	0
Tommermand.....	182	72	3
Tilskjærer.....	26	15	0
Elektriker.....	23	11	0

Haandverksklasser	Samlet antal underviste	Gjennemsnittdagelse	Antal af dem, som i aaret har fat afgangsprøve
Fresco-maler	10	4	0
Haard-træ-snedker	42	16	0
Hestekosmed	72	28	2
Maler	74	32	3
Jernstøper	68	24	0
Maskinist	111	50	0
Former	120	56	0
Musiker	56	23	2
Fotograf	10	4	0
Gipsmaker	64	9	0
Rørlægger	121	50	0
Typograf	92	44	2
Skomaker	92	36	0
Skiltmaler	47	18	0
Centralopvarmningsindlæg- ger	57	78	0
Stenograf og Skrivemaskin- skriver	48	17	9
Skrædder	138	34	0
Blikkenslager	69	28	0
Sadelmaker	55	25	0
	2061	820	48
Gjentagne navne	53	6	0
Samlet antal forskellige elever	2008	814	0
Mekanisk tegning	1330	508	55

Til nærmere belysning af disse tal skal her anføres at denne anstalts gennemsnitlige maanedlige belæg i 1912, d. e. i budgetaaret 1. okt. 1911—30. sept. 1912, var 1383. Der opholdt sig ved aarets begyndelse 1287 fanger i anstalten, hvortil i aarets løp kom 1340 nye, mens afgangen — dels ved løslatelse, dels ved overførelse til andre anstalter — udgjorde 1330.

Alt vedligehold af anstaltens bygninger, saavel som opførelse af nye bygninger besørgeres som regel af fangerne. Dette gir et godt felt for deres uddannelse i bygningsfagene. I Elmira er saaledes i de sidste aar en stor økonomibyg-

ning paa 4 etager og en ny elektrisk kraftstation for hele anlægget opført ved fangernes arbeide, og New Yorks nylig fuldforte forbedringsfængsel nr. 2. i N a p a n o c h er med sine svære ringmure og vaktaarne helt, eller ialfald for størstedelen bygget ved fangearbeide. Hvor intet saadant arbeide er igang, drives de praktiske øvelser i murerhaandverket og tommermandsfaget ved opførelse av modeller, dels av hele huser, dels f. eks. av skorstener og kaminer,

New York State Reformatory—Elmira—1912.

idet man enten utfører modellerne i virkelig, eller i formindsket størrelse. Det er en fornøielse at se hvor meget nøiagtig og pent utført arbeide fangerne præsterer paa disse omraader, saavel som paa saa mange andre.

Ikke mindst vægt lægges der i mange anstalter paa at drive møbelsnedkeriet og sadelmakerarbeidet op til en høi standard. I mønsterværdige kontormøbler som pryder anstaltens egne kontorer, og indbydende lænestole ser man nok av vidnesbyrd herom. Alt hvad der produceres gaar nemlig i disse anstalter først og fremst til at dække anstaltens egne behov, dernæst til at efterkomme bestillinger fra andre stats-

anstalter: fængsler, asyler og hospitaler. Dette gjælder ihvertfald nu i de fleste herhenhørende anstalter, og stadig flere stater indfører denne ordning for alle sine strafanstalter. Den benævnes *statsbrugs-systemet* («the state use system»).

Salg til private av anstaltens produkter forekommer nu neppe ved nogen av forbedringsfængslerne, og med det saakaldte »kontraktsystem« er det bare nogen enkelte — kanske endog kun et eneste, staten Indianas — som hænger igjen. Dette system som er kommet i stadig større miskredit baade blandt læg og lærd, anses som særlig uskikket for forbedringsfængslerne, med hvis oiemed: at uddanne fangerne i de for dem bedst passende praktiske fag, det i længden er litet foreneligt.

Blandt de mange praktiske fag hvori undervisning drives i disse anstalter, antar jeg neppe der er noget som vil tiltrække sig den besøkenes opmerksomhet mere end typografundervisningen, som først og fremst er knyttet til trykningen av anstaltens avis. Denne utkommer gjerne 2 gange om uken og mens et lag fanger overalt er beskjøftiget med trykningen af den, medvirker andre fanger i større og mindre utstrækning ved dens redaktion og utgivelse. Det hænder at en av fangerne fungerer som virkelig redaktør av bladet, men som regel er det skoledirektoren eller en av skolelærerne, som har den redaktionelle overledning. Mange av de originale artikler — der tas jo meget fra andre blade og tidsskrifter — er imidlertid stadig fra fangers haand.

Ogsaa anstaltens ofte smukt utstyrte og rikt illustrerte *aarbøker* trykkes av fangerne, som desuten gis øvelse i at trykke festprogrammer til bruk ved de ikke saa sjeldne festlige tilstelninger i anstalterne, sentens-kort etc. Det er ofte en fornøielse at se deres nitid utførte og smagfulde produkter paa dette omraade.

Faar nu fangerne frit vælge det fag de vil utdannes i? (Som regel blir der nemlig ikke tale om utdanning i mere

end ett praktisk fag for hver fange). Helt at la fangernes egne onsker i saa henseende være avgjørende er naturligvis utelukket. »Fangens valg af et fag«, sier fagskoledirektøren i Elmira i aarbogen for 1912, »har vægt kun forsaavidt som det stemmer med den fremgangsmaate som — bestemt ved diagnosen av hans tilfælde — er foreskrevet for ham av styret. Snart efter sin ankomst til forbedringsfængslet har fangen audiens hos skoledirektøren, hvem det ved at spørre ham noie ut, i almindelighet lykkes at finde ut fangens specielle mangler, hvorefter planen for den behandling som skal anvendes, blir formuleret. I lopot av denne katekiserende undersokelse aabenbares sædvanlig en eller anden fase, forbindelse, temperamentseiendommelighet eller tilstand som leder til valget av et fag. Det avgjørende moment kan være vedkommendes forkjærlichkeit og valg, hvis det støttes av gyldige grunde. I en flerhet av tilfælde uttrykker imidlertid fangen ikke nogen forkjærlichkeit for et specielt fag. Det kan ogsaa være hans tidligere øvelse og erfaring, eller muligheten for at sikre ham ansættelse, eller hans aandelige og fysiske skikkethet for et fag³⁾.« Det fremgaar herav at kjendskap til de slags ansættelser han mest sandsynlig kan opnaa paa det sted, hvor han vil bosætte sig, naar han løslates paa prøve eller endelig, ofte vil kunne være til stor hjælp ved bestemmelsen af faget for ham.

»Lærekurserne i vore forskjellige fagklasser« fortsætter haandverksskoledirektøren, »bestaar av en række sæt øvelser som indbefatter utdannelse i alle væsentlige fagprocesser. Opgaverne skrider gradvis frem fra rudimentære arbeider for begyndere til indviklede slutningseksamensstykker til fuldførelse inden hver enkelt gren av faget. Efter at ha anvendt et visst antal øvelsestimer paa en øvelse, utfører eleven et prove-stykke eller -stykker, i lopot av en kortere paa forhaand bestemt tid, saaledes at tids-elementet overalt blir tillagt sin vægt. Eleverne faar i alle klasser

³⁾ Jfr. Norsk fængselslov av 12. december 1903 § 12.

hvor det er praktikabelt, tegninger i blaakopi at arbeide efter Det maal av fagdygtighet som kræves til tilfredsstillende løsning av opgaverne er ækvivalent med hvad der kræves av en god svend. Det forlanges rigorøst at eleven bringer sit arbeide op til dette maal, som opretholdes konstant og ikke varieres efter individuelle forhold.«

Undervisningen i de forskjellige fagavdelinger — klasser — foregaar i store fælleslokaler, der jo i de fleste tilfælder vil være indrettet som verksteder. Elmira-anstalten havde i 1912 19 saadanne »klasserum« med en samlet gulvflate av 132,000 kvadratfot.

De udmerker sig baade i Elmira og i flere av de andre anstalter, f. eks. i Huntingdon, ved stor rummelighet samt ved godt lys og god lufttilførsel. Overalt gjør fangerne indtryk av at være optat av og intensst interessert i sit arbeide.

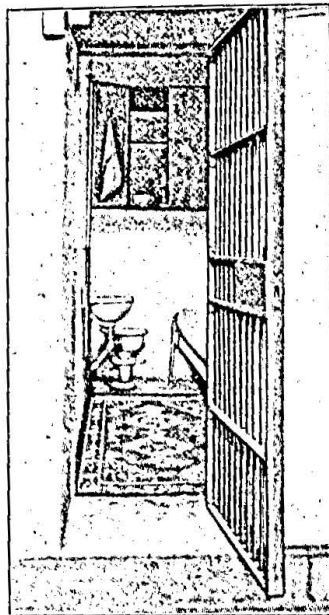
Endnu mere end de gode ydre arbeidsforhold, den oien-synlig gjennomgaaende udmerkede undervisning og stimulan-sen ved at arbeide i fællesskap, bidrar sikkert her-til bevisstheten om at det er nødvendigt at lære at greie sine prøver slik at karakteren blir god nok til at slippe igjen-nem, og frem til den næste opgave. Bestaaes ikke en prøve, medfører dette i Elmira-anstalten en bød fra 1 \$ til 10 cents. Det samme gjælder prøverne i den almindelige skole — bog-skolen, og likeledes fangens opførsel i det hele. Kommer en fange i en maaned op i over 1 \$ i bøter tilsammen, anses han ikke at ha »gjort en fuldkommen maaned«. Og kun de »fuldkomne maaneder« regnes med i det minimumstidsrum av 6 maaneder hvori en fange maa være i den midlere klasse han blir sat i ved inkomsten, inden han kan for-fremmes til den øverste eller første klasse hvor likeledes minimumstiden er 6 maaneder.

I Elmira betegnes forøvrig de to øverste klasser med »den lavere« og »den øvre 1ste klasse«, saaledes at alle ved inkomsten kommer til at tilhøre en »1ste« klasse. Den ne-derste klasse, bestemt for dem, som undlater at gjøre rimelig

fremgang eller som viser særlig slet opførsel benævnes her 2den klasse.

Klasseinddelingen kan i andre anstalter være noget forskjellig, idet der f. eks. i Huntingdon er 4 klasser mot Elmiras 3. Men minimumsopholdstiden i hver av de to øverste klasser er overalt den samme, likesom det overalt gjælder at tidspunktet for avancement til høiere klasse forøvrig er avhengig av enhvers tilfredsstillende fremskritt i fagskolen, i den almindelige skole og i opførsel i det hele.

Blandt fangerne i øverste klasse vises der atter dem som særlig har udmerket sig ved samvittighetsfuldhet, flid og god opførsel i det hele, særlig tillid og særlige begunstigelser. Disse kommer saaledes til at danne et slags elitekorps og benævnes gjerne »honor-men«. Mens 1ste klasse i det hele nyder større frihet og begunstigelser end de lavere klasser — man spiser saaledes ved mindre borde til 6, dækket med duk og faar tale sammen under maaltiderne — vises disse »honor-men« endnu betydelig videregaaende begunstigelser. De sendes saaledes utenfor murene, dels som bud, dels for at arbeide paa anstaltens gaard, hvor de ofte lades uten bevogtning. Efter hvad der er forf. meddelt under besøk i anstalterne, forstaar »honor-mændene« næsten altid at vurdere den tillid som vises dem, og rømningsforsøk skal næsten ikke forekomme blandt dem. Dette kan vel først og fremst finde sin forklaring i at det her gjælder utvalgte folk som anses at ha gjort sig fortjent til særlig tillid. Men det samme synes — om end ikke i samme grad — at være tilfældet ved de lignende tillidsbevisninger man i de sidste aar er begyndt med i a n d r e

Fangerum, utstyret med vandkloset, fast servant og skap. (Utført ved fangearbeide.)

anstalter, overfor forbrydere om hvem det neppe som regel kan sies at de paa forhaand i særlig grad har gjort sig forljent til tilliden.

Dette vil jeg komme til at berøre litt nærmere i en senere forbindelse.

Til alle forbedringsfængslerne er der nu knyttet ett eller flere g a a r d s b r u k, hvortil for enkelte anstalters vedkommende hører meget stor jordvei. Blandt de anstalter som lægger den største vægt paa jordbruksarbeidet og som driver jordbruk i stor skala, er O h i o s i M a n s f i e l d. Baade denne og de fleste andre anstalter holder sig nu selv med mange landbruksprodukter, først og fremst melk og vegetabilier, men ogsaa delvis med kjød. Til det temmelig omfattende gaardsarbeide man saaledes nu mængstedes har, vilde ikke »honor-mændenes« forholdsvis lille stab strække til. Ogsaa andre av fangerne beskjøftiges derfor med gaardsarbeide, men da helst paa terrænet nærmest murene og under bevogtning. Det er blandt fangerne et yndet og eftertragtet arbeide, som det i og for sig anses som en begunstiggelse at bli sat til.

Det er ogsaa klart at dette i et landbruksland som De forenede stater vil kunne være en meget heldig utdannelse med hensyn paa utsigten til at faa beskjøftiggelse efter løslatelsen.

2. *Skoleundervisningen.* D e n a l m i n d e l i g e s k o l e, bog-skolen, staaer under ledelse av en skole-bestyrer. Han bistaaes av flere eller færre lærere, dels dertil utdannede folk fra det frie liv, dels — i nogen anstalter — av f a n g e r, som i en særskilt klasse utdannes til at undervise sine fangekamerater. Hertil anvendes da folk som ved indkomsten har gode skolekunderskaper, og som derfor ikke trenger at ta del i skoleundervisningen som elever. Ved denne ordning opnaas for det første en i hoi grad utviklende øvelse for vedkommende fanger. Ved to ukentlige møter med skole-bestyreren planlegger de sammen med ham undervisningen i sine klasser for de nærmeste dage.

Ialfald efter Elmiras skolebestyrers mening, mere end erstatter de dernæst frie lærere, fordi de langt bedre forståar og forståes av sine fangekamerater, hvis synspunkter er deres egne og hvis virkelige undervisningsbehov de kjenner. Den gjensidige følelse av kameratskap mellem lærer og elever gjør ogsaa sit til at arbeidet gaar med større lyst.

Den betydelige økonomiske besparelse en saadan ordning medfører i en større anstalt, behøver kun at pekes paa. Bortset fra dem som saaledes fungerer som lærere, er der principielt ialfald skolepligt for alle fanger. Hovedvægten lægges dog, som det vil fremgaa av det foregaaende, i de fleste anstalter paa haandverksundervisningen, og man faar et indtryk av at denne mangesteds levner noksaa liten tid til den theoretiske undervisning, og at denne derfor trænges adskillig i bakgrunden. I nogen anstalter har derimot bogskolen en meget bred plass.

Skolen er først og fremst anlagt som en almindelig elementærskole med pensa nogenlunde svarende til barne-skolens. Mange fanger mangler ved indkomsten de nødtørftigste almen-kundskaber. Takket være den store strøm av uvidende indvandrere særlig fra Sydeuropa som aar om andet skyller ind over Amerika⁴⁾, er der blandt fængslernes beboere — og da særlig i de østlige stater — ikke faa analfabeter. Foruten den herved nødvendiggjorte undervisning i elementærfagene, læsning, skrivning og regning, undervises der imidlertid ogsaa i historie, geografi, fysik, elementær retslære, statsvidenskab og socialøkonomi, samt i etik. I de sidstnævnte fag drives undervisningen mest i form av foredrag og samtaler. Overalt er, som foran nævnt, tilbørlig fremgang i skolearbeidet, likesaavel som i haandverksundervisningen nødvendig betingelse for at avancere i klasserne og for tilslut at forljerne prøveløslatelse.

⁴⁾ Dette er for tiden et av den store republiks vanskeligste problemer, ikke mindst paa grund av den forbitrede motstand særlig fra det romersk-katholske hierarkis side mot den lov om læsekyndighetsprøve som betingelse for indvandring, som gang paa gang har været foreslaat for Kongressen.

3. *Ethisk og religios paavirkning.* Hver anstalt har gjerne en stor forsamlings- og festsal, der som regel samtidig er kapel, hvor gudstjeneste holdes hver søndag. Her holdes ogsaa leilighetsvis foredrag av engagerede foredragsholdere, likesom der av og til gives fangerne en musikalsk eller anden underholdning.

En tid før sidste præsidentvalg, i 1912, overvar forf. i Elmira-anstalten et stort demokratisk nominationsmøte »paa lissom« (demokraternes virkelige nominationsmøte var i fuld gang i Ballimore), hvor de fleste av fangerne deltok, idet de optraadte som parti-deputerede fra de forskjellige stater. Ordenet i grupper representerende de respektive stater, hver betegnet med vældige pap-skilletter med statens navn, leverte saa lederen av hver statsgruppe et mere eller mindre kraftigt indlæg for den kandidat hans gruppe havde bestemt sig for. Mange av talerne var klare og velbyggede og blev udmerket fremført. Enkelte av fangerne udmerket sig ved virkelig vel-talenhet. — Trods kraftige bifalds- og mishagsytringer efter talerne, var det hele fra først til sidst præget av beundringsværdig orden og disiplin. Møtet endte med at *Bryan* blev enstemmig nominert som præsidentkandidat.

I denne forbindelse bør det nævnes at fangerne i forbedringsfængslerne daglig holdes underrettet om de vigtigste begivenheter i utenverdenen gjennem en saakaldt »daglig bulletin« som ved middagstid slaaes op paa centrale steder i anstalten. Øiemedet hermed er bl. a. at undgaa at fangerne, naar de engang kommer ut, skal være uvidende om de mere fremtrædende begivenheter som er forefaldt under deres fængselstid, hvad der i flere henseender kan være uheldig.

En opdragende faktor som lægges adskillig vægt paa i forbedringsfængslerne, er *bibliotheket*. Dette pleier i de større anstalter at være meget vel forsynt baade med fag- og skjønlitteratur og opbyggelige bøker.

En stor rolle spiller ogsaa i fængselsbibliothekerne de mange »magaziner« ø: de periodiske publikationer av det

forskjelligste slags indhold, som der i Amerika utkommer saadanne mængder av.

Fangerne benytter bibliotheket meget flittig. Bibliotheket i Elmira havde saaledes i 1912 97,500 utlaan. Derav var 27,000 ikke skjonlitterære bøger, 4000 nytkomne magasiner, 15,000 indbundne magasiner og 51,500 skjonlitterære bøger. Bibliotheket staar under skolebestyrerens overledelse. Han assisteres av fanger, som besorger arbeidet med utlaan, katalogisering etc.

Hvad den mere specielle *moraliske* paavirkning paa fangerne angaar, bør ogsaa nævnes de ved hver anstalt ansatte presters virksomhet gjennem samtaler med fangerne.

4. *Legemsøvelser og -pleie.* En anden moralsk indflydelse av fremtrædende rang repræsenteres av den militære organisation av fangerne med daglig eksercis, som er indført ved forbedringsfængslerne.

Samtlige fanger, med undtagelse av dem som paa grund av fysiske mangler maatte være uskikket til det, danner anstalts-regimentet, som igjen er inddelt i bataljoner og kompanier. Befal og underbefal utgjøres dels av fanger, dels av funktionærer, og utdannes ved daglig undervisning av den »militære instruktør«, en oberst, som tillike er regimentets overstkommanderende.

Foruten de ordinære øvelser, som drives saa ofte man kan finde tid til dem, holdes der hver eftermiddag ½ times tid parade-eksercis. Da spiller ogsaa det til regimentet hørende, mandsterke og vel øvede musikkorps, selvfølgelig ogsaa det bestaaende av fanger, som herved bydes endnu en utdannelsesgren.

Det var mr. *Brockway* som ved Elmira-anstalten i 1880-aarene gjorde begyndelsen med fangernes militære øvelser. Foranledningen var, at alt kontraktarbeide ved anstalten med engang blev forbudt ved lov med den følge at han pludselig stod i hête med hensyn til beskjeftigelse for fangerne. Han fandt da paa at sætte dem i bevægelse paa denne maate,

og i flere aar fremover eksercerede fangerne en større del av dagen, indtil haandverksundervisningen efterhaanden var blit tilstrækkelig utvidet til at den optog den største del av fangernes tid ⁵⁾).

Senere er den militære eksercis blit en fast bestanddel av forbedringsfængslernes disciplinerende midler og der er inden anstallernes ledelse ubetinget tilfredshet med den.

Ogsaa paa egentlig gymnastik lægger man stor vægt, ikke mindst som middel til at avhjælpe fysiske defekter. Den gjøres saa meget mere effektiv ved prægtige lokaler, utstyrt med de bedste turnapparater m. v.

I denne forbindelse maa ogsaa nævnes de store badeindretninger med lange rækker av indbydende styrte- og dusch-bad, som hører med til enhver av disse anstalter, og som i flere av dem er overmaade praktisk og tiltalende indrettet. Her marsjerer fangerne ind til bad og skifte av tøj ialfald én gang om uken.

Renlighed er en dyd som staar i særlig hoi kurs hos amerikanerne, og den har gjennemtrængt hele samfundet i en ganske anden grad end det endnu i det hele er tilfældet i de europæiske lande.

Det sier sig selv at ogsaa kost-spørsmaalet har været viet megen opmerksomhet i forbedringsfængslerne. En fysiologisk rigtig, d. e. en baade kvalitativt og kvantitativt tilstrækkelig ernæring har været anset som et nødvendigt grundlag for de ikke ubetydelige anstrengelser som daglig kræves av fangerne i disse anstalter. De ukentlige spiselister karakteriseres da ogsaa mangesteds av en forbausende alsidighet, uten at der paa den anden side kan tales om overdreven flothet.

5. *Den ubestemte dom.* Efter mindst 6 maaneders ophold i hver av de to øverste klasser indtræder muligheten for en fange av at bli valgt til løslatelse paa prøve fra forbedringsfængslet.

⁵⁾ gjengit efter en samtale med mr. Brockway i 1912.

Paa grundlag av et funktionærraads og direktørens (general superintendents) indstilling, træffes avgjørelsen herav av anstaltens øverste styre (Board of directors, Board of managers), som i den anledning kommer sammen til møde i anstalten én gang hver maaned.

Avgjørelsen sker efter de samme hensyn som er paapekt som de avgjørende for opflyttelse i høiere klasse.

Finder anstaltens myndigheter ikke at en fange er moden til prøveløslatelse, efterat han har utholdt den reglementsbestemte minimumstid i hver klasse, kan han beholdes i anstalten saa meget længer som det anses nødvendig til hans forbedring, inden det lovbestemte strafmaksimum for den forbrydelse han er dømt for. Med sidstnævnte begrænsning er nemlig dommene til forbedringsfængsel i almindelighed paa ubestemt tid. Dømfældelser til »reformatory« paa bestemt tid sker nemlig kun fra De forenede staters (de foderale) domstole for forbrydelser mot foderale love. — Andre maater, hvorpaa disse anstalter kan motta fanger med bestemt straffetid er ved overførelse fra reformskoler av »uforbæderlige« elementer og i enkelte stater ogsaa ved overførelse fra visse andre anstalter.

Overalt gjælder det dog, at de som kommer ind i forbedringsfængslerne paa bestemt tid, tilsammentat bare utgjør en brøkdæl av disse anstalters samlede belæg.

I Elmira-anstalten var der saaledes fra dens aapning i 1876 og til utgangen av 1912 ialt kommet ind 23,091 fanger og av disse havde kun 828 dom paa bestemt tid. Resten 22,263 hadde altsaa dom paa ubestemt tid.

Av disse blev:

Løslatt paa prøve	15,643
Endelig og ubetinget løslatt	41
Løslatt efter utsoning av maksimumstiden	1,425
Benaadet	53
Undveg	32
Døde	286
Overført til fængsler, stats-hospitaler etc.	3,595
Tilsammen	21,075
Resten	1,188

var ved denne statistiks utarbeidelse fremdeles i anstalten.

Gjennemsnittsoopholdstiden i anstalten for dem som løslates paa prøve er i Elmira ca. 16 maaneder, i Huntingdon (Pennsylvanias anstalt) ca. 14 maaneder. Den har i de anstalter, hvor tilstrømningen er stor i forhold til fangerummet, naturligvis en tendens til at trykkes ned henimot de 13 maaneder, som utgjør minimumsoopholdstiden — en tendens som er litet forenelig med anstaltens oiemed.

For den psykisk normale unge fange ligger der i den ubestemte dom, som i saa stor utstrækning gjør løslatelsestiden avhengig av fangen selv, av hans fremgang og opførsel i alle henseender, en mægtig spore til stadig intens anstrengelse paa alle omraader av hans utdannelse i anstalten. I den grad gjør dette sig gjældende og pointeres det av dem som arbeider med disse anstalter, at det ikke er for meget at si at den ubestemte dom er den nødvendige legale forutsætning, den uundværlige basis, for behandlingen i forbedringsfængslerne. Folk med tidsbestemt straffedom hører efter hele denne behandlings tanke, oiemed og anlæg egentlig ikke hjemme i forbedringsfængslerne. Det følger i virkeligheten allerede av den enkle sandhed at det ikke gaar an paa forhaand at fastsette at en person skal reformeres f. eks. paa et aar.

6. *Behandlingen av de psykisk abnorme.* En mindre rolle spiller desværre den ubestemte dom overfor de mange psykisk abnorme individer som, særlig i de senere aar, utgjør en saa stor brøkdel av forbedringsfængslernes befolkning.

I Elmira-anstalten mener saaledes direktorens assistent, som er læge og psykiatiker, at procenten av fanger med virkelig abnorm mentalitet i de sidste aar er gaat op til 40. Saa hoit har jeg ikke set procenten oppe i andre anstalter, men den synes overalt at være i stige, og disse folk, de være nu psykopather eller imbecile, representerer en byrde for anstalterne, som menes at staa i daarligt forhold

til de resultater, det gjennemgaaende er muligt at opnaa med dem.

I samme grad som bevisslheten er indsnevret eller fornuften og viljen svækket, mangler evnen til at haabe, planlægge og gjennomføre ø: til at sætte sig maal som gaar utover tilfredsstillelse av oieblikkets indskydelser, og til at holde sig maalet for oie i sit arbeide. Ihvertfald hvor det gjælder de mere utfalte grader av abnormitet, synes derfor opnaaelsen av nogen varig forbedring som regel ikke mulig. Saadanne individer vil derfor langt hensigtsmæssigere kunne tas vare paa i for dem særlig indrettede pleie- eller — efter omstændighetene — kur-anstalter, end i forbedringsfængslerne, hvis metoder er basert paa muligheten av endog nogenlunde raskt individuelt fremskritt.

Saaledes omtrent kan opsummeres de opfatninger som hævdes av dette stadig mere paatrængende sporsmaal av fremragende mænd og kvinder som arbeider med disse anstalter.

Saavidt der er anledning til det, overflyttes da ogsaa de abnorme elementer blandt fangerne til andre for dem mere passende statsanstalter: asyler og pleiehjem.

Med hensyn til dem som det blir nødvendig at beholde i forbedringsfængslet, søker man selvfølgelig at avpasse saavel den praktiske som den teoretiske undervisning efter deres forutsætninger. Enklere snedkerarbeide og malerarbeide f. eks., synes at egne sig godt, hvor det gjælder lettere grader av imbecilitet eller undermaalere som ikke er egentlig imbecile.

Staten Massachusetts har i 1911 ved lov sørget for opprettelse av en særskilt a v d e l i n g ved sit forbedringsfængsel for mænd til at opta de aandelig defekte blandt fangerne. Den er beregnet ikke bare paa egentlig sindssyke, men først og fremst paa de sindssvækkede. I E l m i r a har skoledirektoren i det sidste aar paa egen haand opprettet en særskilt gruppe av endel av de sindssvækkede fanger. Efterat de her har været gjenstand for en særbehandling — hvori ogsaa

indgaar bedre ernæring — i kortere eller længere tid, haaber direktøren at de senere med held vil kunne gaa over til almindelig behandling i anstalten.

Det vil efter det foregaaende let forstaaes, at det blir av stor interesse for anstalterne saa hurtig og sikkert som mulig at bringe paa det rene de psykisk abnorme elementer blandt fangerne, for enten helt at kunne eliminere dem, eller utsondre dem til den nødvendige særbehandling inden anstalten.

Bl. a. i dette oiemed er det man i de sidste aar ved enkelte av forbedringsfængslerne har oprettet saakaldte »psykologiske laboratorier«. Herved forstaaes et med alle videnskapens hjælpemidler utstyrt institut, bestyrt av en psykiatrisk utdannet læge, beregnet paa psykiatrisk undersøkelse og observation av fangerne. Allerede tidligere er, ialfald ved enkelte anstalter, som i Elmira, fangerne ved indkomsten blit underkastet en viss prøve med hensyn paa deres mentalitet, og er blit klassificert efter denne i anstaltens ruller, paa samme maate som de klassificeres med hensyn paa fysisk sundhet, kundskaper, forhold til alkoholiske drikke, forældres status etc. — bl. a. ogsaa til bruk for statistikken.

Tanken med disse psykologiske laboratorier er imidlertid at faa anledning til, under de gunstigst mulige betingelser at underkaste de fanger om hvis mentale status der kan være tvil, videnskabelig observation gjennom længere tid. Dette baade for anstaltens direkte oiemed ø: fangens hensigtsmæssigste behandling, og i det videre videnskabelige oiemed ø: paa denne maate at tilveiebringe et stort, fuldt kontrollert materiale for videnskapen.

Det første av forbedringsfængslerne som oprettet et saadant laboratorium, var, saavidt forfatteren bekjendt, New Yorks forbedringsfængsel for kvinder i Bedford, hvis kvindelige direktør, dr. *Davis*, la stor interesse for dagen for denne institution. Den var endnu i 1912 bare i sin begyndelse; men det var hendes hensigt at la den betydelig forbedre og utvide. Ogsaa ved Indiana's forbedringsfængsel i Jeffersonville var der i 1912 planer oppe om at oprette et saadant »laboratorium«.

7. *Parole*. I naturlig fortsættelse av og som supplement til den ubestemte dom, har man i Amerika utviklet løslatelsen paa prøve mot æresord (*parole*) og under opsig t. Som alt foran nævnt, kan en mand efter en viss minimums-opholdstid i anstalten løslates paa prøve, hvis han findes værdig til det. Betingelsen for at kunne bli sluppet utenfor anstalten paa prøve er imidlertid videre, at der — enten ved fangens eget eller venners initiativ, eller ved anstalt-ledelsens mellemkomst — er sikret ham en ansættelse som anstalten aksepterer. Saasnaar dette er i orden, forelægges vedkommende arbeidsgiver av direktøren en blanket til utfyllning, hvorved han overfor anstalten forpligter sig til at føre en viss kontrol med den hos ham anbragte prøve-løslattes forhold — ihvertfald med hensyn til arbeid e t — samt til at gjøre indberetning til anstalten, saafremt der er noget at utsætte paa vedkommendes opførsel.

Videre maa fangen selv skriftlig forpligte sig til at overholde visse betingelser, nemlig til:

1. ikke uten anstaltens samtykke at forlate den post han er ansat i,
2. at føre et ordentligt liv — derunder holde sig borte fra slet selskap, fra kneiper, billard-rum og andre tvilsomme steder, (derimot ikke likefrem at være totalavholdende),
3. under prøvetiden regelmæssig med visse mellomrum at indberette til anstalten om sit forhold.

Brudd paa hvilkensomhelst av disse betingelser er tilstrækkelig grund til paagripelse og tilbakeførelse til anstalten. I saa henseende gaaes der — ialfald overfor Elmira-anstaltens »*parole-men*« — temmelig strengt frem.

Efter at være fort tilbake til anstalten, holdes de der, indtil de paanytt maatte ha arbeidet sig frem til at fortjene prøve-løslatelse, dog aldrig med overskridelse av vedkommende straffemaksimum.

Foruten at arbeidsgiveren, som nævnt, paatar sig en viss kontrol med den løslatte, staar denne ogsaa under opsig av stedets politi. Desuten er der ved nogen staters anstalter

ansat særskilte »parole«-funktionærer, hvis opgave det er at besøke de prove-løslatte, undersøke deres forhold og om nødvendig yde dem hjælp og raad. Saadanne parole-funktionærer har man dog ikke endnu faat ved alle anstalter.

Proveliden varierer i de forskjellige stater fra 6 maaneder — som i staten New York — til 1 aar.

Med de resultater den saaledes ordnede løslatelse, eller rettere anbringelse paa prove utenfor anstalten viser, er man gennemgaaende fornøiet.

For *Huntingdon*-anstaltens vedkommende viste det sig at av 2605 fanger, som tilsammen blev løslatt paa prove i 10-aaret 1900—1910, overtraadte kun 349 eller ca. 13,4 pCt. vilkaarene.

Av de fra *Elmira* proveløslatte opgis gjennemsnittlig ca. 80 pCt. at bestaa prøven.

Om det sidstnævnte procenttal dreier sig ogsaa opgaverne fra andre av de her omhandlede anstalter⁶⁾.

Naar prøven vel er bestaaet, faar vedkommende meddelelse fra anstalten om at han er endelig løslatt. Efter dette taper anstalten ham som regel av syne. Derfor har det hittil ikke været mulig at tilveiebringe nogen paalidelig statistikk over de løslattes forhold efter provelidens utløp.

En interessant undersøkelse av 100 fortlopende tilfælde av mislykkede proveløslatelser fra *Elmira* har anstaltens næstkommanderende, dr. *Christian* offentliggjort i den sidste aarbog, (for 1913). Da undersøkelsen er meget belysende, særlig med hensyn til årsakerne til brudd paa parole, hitsættes et sammendrag av den:

Med hensyn til indberetningspligten viste det sig at av de 100 fanger indberettet:

indtil de blev arrestert.....	46
indtil valgbare til endelig løslatelse	6
ved ankomsten og 5 gange til	10
ved ankomsten og 4 gange til	15

⁶⁾ Det samme gjælder tilsv. opgaver fra *skolehjem* derover.

ved ankomsten og 3 gange til	15
ved ankomsten og 2 gange til	22
ved ankomsten og 1 gang til	13
ved ankomsten og ikke senere	10
slet ikke	9

Av de 100 var det altsaa hele 52 som opfyldte sin indberetningspligt helt ut, og desuten adskillige som i saa henseende kom et godt stykke paa vei.

55 av de 100 var ved indkomsten i anstalten blit anset som psykisk defekte. Av disse var atter 15 saa lavt aandelig utviklet, at permanent bevogtning sandsynligvis vil være nødvendig for at forhindre deres tilbakefald. 14 andre henfaldt til losgjængereri, mens andre 13 laa under for perversiteter.

For 37 av disse psykisk abnormes vedkommende mener doktoren at kunne fore overtrædelsen av loslatelsesbetingelserne direkte tilbake til deres svækkede eller forstyrrede mentalitet.

»Mens mange av disse mænd er istand til at opføre sig bra i en anstalt og kan gjøre noget fremskridt baade i skole- og haandverksarbeidet«, heter det, »er de ikke istand til at holde sig oppe, naar de er i frihet . . . Det er vanskelig nok for den intelligente gut at slaa sig igjennem, naar han bare har sig selv at falde tilbake paa, saa det er ikke usædvanlig og ikke andet end man kan vente at disse defekte gutter vil være ute av stand til at opføre sig overensstemmende med deres loslatelsesforskrifter«.

Forøvrig henfører doktoren aarsakerne til betingelsernes overtrædelse til følgende grupper:

13 var blit saa forfaldne til bruk av alkohol, at de ikke kunde beholde sine stillinger.

6 var hengivne til omstreiferi.

14 av de gjenindsatte var av en saadan karakter at de kan klassificeres som forhærdede forbrydere. De representerer det forbryderske residuum av denne gruppe, og har baade i ord og gjerning bevist at de ikke har noget forsæt om at opføre sig skikkelig.

20 blev sat ind igjen fordi de forsomte sit arbeide som følge av spill og rangel. I almindelighet var her familiens indflydelse god, og forældre, slægtinger og venner gjorde meget for at hjelpe de løslatte til et ordentligt liv, for at skaffe dem ansættelse og utstyre hjem for dem.

Nogen faa blev sat ind igjen for usædeligt forhold, for at leve paa prostituerets fortjeneste, eller for befatning med hvit slavehandel.

2 tjente ikke tilstrækkelig til livsophold, og blev derigjennem fristet til tyveri.

Gjennemsnittsførtjenesten i 55 undersøkte tilfælde viste sig at være \$10,85 — eller kr. 40,69 — om uken, hvilket i Amerika, selv for en enslig person ikke er saa let at slaa sig igjennem med.

2 vendte frivillig tilbake til forbedringsfængslet, fordi de paa grund av uheld blev arbeidsudygtige.

Der er hvert aar endel proveløslatte som tyr tilbake til anstalten fordi de er syke eller skadet, og som da blir tatt under behandling og pleie i hospitalet.

Det er heller ikke ualmindelig at proveløslatte tyr tilbake for en dag eller to, mens de søker arbeide.

Av de 100 hadde 86 faat regulær haandverksundervisning i anstalten; men av disse arbeidet bare 29 i sit haandverk under prøven. Grunden til at ikke flere arbeidet i sit haandverk, synes at ha været at de har manglet visse egenskaper som er nødvendige til held i hvilket som helst foretagende, nemlig tilpasningsevne, moralsk sans og fysisk kraft, saavel som stabilitet og koncentrationsevne.

Det iagttas særlig ofte at forbryderen mangler stabilitet, og beretningen om nærværende gruppe bekræfter dette, idet bare 26 av mændene beholdt étt arbeide, mens de var paa prøve.

Som en belysende sammenligning kan anføres en tilsvarende opgave man har for 100 normale personer, ifølge hvilken 86 beholdt den samme beskæftigelse, 13 forandret den éngang, og én hadde 3 forskjellige leveveie.

Denne manglende evne til at koncentrere sig om ett arbeide voldte de fleste av dem mange vanskeligheter, derved at de mistet sin ansættelse uten nogen god grund, og saaledes for en tid blev uten beskæftigelse.

Dette hadde igjen de sædvanlige uheldige virkninger.

III.

Honor-systemet.

Jeg kan ikke avslutte denne fremstilling uten kortelig at ha omtalt det saakaldte »honor-system«, æres-systemet, som — med utspring i en fjeldstat i vesten — er vokset frem derover i løpet av de 5 sidste aar, og som har vakt saa berettiget interesse og opsigst baade i og utenfor Amerika.

Som det ligger i navnet, er det essentielle ved den fremgangsmaate som her sigtes til, at den bygger paa æresfølelsen hos mennesket.

Det var saavidt vites staten Oregons guvernør, *West*, som først bestemte sig for at søke denne psykologiske faktor utnyttet hos fangerne i statens fængsel i større utstrækning end tidligere og paa den maate som nedenfor skal antydes.

Han henvendte sig til fanger som var dømt for grove forbrydelser, folk som allerede hadde sittet længe i fængslet og som kanskje endnu hadde mange aars fængselsophold foran sig. Han spurte hver enkelt om han hadde noget imot at arbeide utenfor fængslet en stund, idet han hadde tænkt at sende ut paa veianlægsarbeide langt oppe i fjeldet et lag fanger. Betingelsen var at fangen gav guvernøren sit æresord paa at han ikke vilde romme, at han vilde gjøre godt arbeide og i det hele opføre sig ordentlig.

Æresordet blev, som man kan tænke sig, villig git, og snart var den første fangeleir etablert langt borte fra fængslet. Der eksisterte ikke anden bevogtning end en ubevæbnet formand.

Dette første eksperiment faldt meget heldig ut, og blev derfor efterfulgt av nye forsök.

Allerede det første aar, 1911, var, ifølge et foredrag av fængslets prest, 50 pCt. av fangerne i Oregons statsfængsel paa arbeide utenfor anstalten paa denne maate.

Ifølge oplysninger i samme foredrag (holdt paa en kongres i Cleveland i 1912) viser det sig at ikke flere av disse fanger rommer end under »det gamle system« — dermed mener han vel den sædvanlige indespærring i fængslet. Det har saaledes ikke vist sig forfejlet at bygge paa fangernes æresfølelse.

Denne fremgangsmaate har praktiske fordele for staten, som derigjennem kan udnytte fangearbeidet ogsaa til andre formaal end det er muligt indenfor fængslets mure — et moment av betydning i stater, hvor der f. eks. er stort behov for vei- eller jernbaneanlæg (j e r n b a n e r anlægges hittil i De forenede stater ikke av det offentlige).

Fangerne i Colorado's statsfængsel har i aarene 1909—1912 under dette system bygget 300—400 eng. mil landevei, hvorav en hel del maatte sprænges ut av fjeldet. Værdien bare av de 50 mil som blev bygget i aarene 1909—1910, var, beregnet efter almindelige arbeidspriser, \$ 200,000. Utført av fangerne, kom arbeidet bare paa \$ 56,700.

Men først og fremst tilsigtes det, og lykkes det ogsaa — som allerede erfaring viser — gjennem honor-systemet at g a v n e f a n g e r n e, til hvis bedste egenskaper det appellerer.

Alle mennesker trænger at vises tillid og at gis a n s v a r, skal det bedste kunne komme frem hos dem.

Fra dette naturgivne forhold danner ikke forbrydere eller fanger nogen undtagelse.

Denne sandhet har man i kriminalpolitikken ikke raad til at tape av syne.

Den her omhandlede form for tillidsbevisning, bestaaende i en anbringelse i arbeide utenfor anstalten paa prove, praktisk talt uten bevogtning, vil naturligvis være en for-

trinlig forberedelse for fangerne til senere egentlig løslatelse paa prøve (parole) og til endelig tilbakevenden til det frie liv.

Systemet er blitt mottat med entusiasme rundt om i Amerika, og maa sies nu at gaa sin seiersgang gjennom staterne. Blandt de stater, som har optat systemet kan nævnes Colorado og Illinois ⁷⁾, og det ser ut til at man her er fornøiet med resultaterne.

Søker man, efter at vi saaledes har gjennomgaat grundtrækkene i vore dages store forbedringsarbeide i Amerika, at finde uttryk for det ledende synspunkt, den dominerende grundretning i det, synes man enklest og kortest at kunne sammenfatte det i den sætning, at man overalt forsøker at hjelpe forbryderen til at hjelpe sig selv.

⁷⁾ Jfr. en artikkel i »Aftenposten« i Oktober 1913 av dr. A. Daae, Chicago.